

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.” într-una cu suplimentul „Folia Pedagogică”
Pentru abonare pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru Sibiu pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndu pentru cele unsprezece pagini — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Fondul nostru de pensuni.

II.

Interese generale bisericești au fost motivele, cari au rechemat înființarea fondului nostru de pensuni, și cu considerare la aceste generale interese s'a și pus el în lucrare.

Preoțimea dela sate a fost relativ mai puțin îngreunată la căutarea mijloacelor pentru crearea și alimentarea fondului nostru de pensuni, și după-cum s'au făcut clasificările acuma la început, eventuala pensune, care venia văduvelor și orfanilor, acoperia un gol simțit, crea un surrogat între actualele triste împrejurări.

Începutul acesta s'a contemplat numai pentru cinci ani, fiind pusă în însuși statutul fondului de pensuni o eventuală reviziune a statutului după o practică de cinci ani.

Cumcă o supremă necesitate generală a dat nascere acestei salutare instituțiuni, se vede de acolo, că s'a statorit principiul, ca el încă dela început să fie pus la dispozițiunea acelor, cari reclamă ajutoriu dela acest fond de pensuni, și acesta s'a făcut tocmai cu considerare la nobila lui mențiune.

Au fost mulți, cari au militat pentru părerea, ca din fondul acesta să se poată da ajutoare numai după o anumită vreme, lăsându-se timp ca el să crească.

Ori cât de rezonabilă a fost părerea aceasta, și ori cât de bine se motiva ea cu considerațiuni financiare, ea totuși nu a fost acceptată, deoarece noi trebuia să ajutăm la moment, și am fost călăuziți de principiul: „bis dat, qui cito dat”, deși șciam, că în anii primi ai realizării acestei instituțiuni, primele ajutoare numai așa le vom putea da, dacă vom rumpe din capitalul adunat.

Preoțimea noastră nu a înțeles considerațiunile generale ale bisericești, și nu a răspuns sumele, cu cari e chemată a înmulți fondul.

Lucruri simpatice: tocmai în acele părți s'a arătat preoțimea străină de considerațiunile generale pentru binele bisericești, unde relative ea în cele materiale stă mai bine: în părțile Brașovului și în cele ale Sighișorei.

Dacă considerăm părțile nordice ale archidieceșei, unde venite preoțimele nordice din cele mai precarii, și unde lupta cu proselitismul religios e atât de mare; dacă considerăm, că preoțimea din părțile aceste extreme nu a fost dedată a recurge după ajutoare din mijlocele centrale ale archidieceșei, și în fața acestei preoțime punem preoțimea din jurul Brașovului, care nu a fost dedată a înnota în sărăcie și a lupta cu curente proselitistice, apoi pre cea din protopresbiteratul Sighișorei, care s'a dat a recurge permanent la ajutoare din centru, și pentru care fondurile archidieceșane au și fost vaci grase, ca cele din visul lui Faraon: atunci stăm pe gânduri, și începem a pricepe motivele, pentru cari preoțimea din părțile numite a luat poziție atât de măstăvă față cu fondul nostru de pensuni.

Exemplul rău s'a lăsat, s'a generalizat în multe locuri, oamenii nu au voit să pătrundă în considerațiunile

generale ale bisericești, și în decurs de cinci ani ne-am trezit, că $\frac{1}{3}$ din preoțime nu și-a împlinit obligamântul față cu fondul de pensuni al archidieceșei.

Înainte de a trece la partea disciplinară a lucrului, autoritatea bisericească a examinat lucrul din toate punctele de vedere, și mult a meditat asupra chestiunii, dacă obligamântul preoțime față cu fondul de pensuni e a se considera ca obligamânt general, în interesul bisericești, asupra împlinirii căruia trebuie stăruit și cu mijloce disciplinare, sau dăru el poate fi privit ca obligamânt numai personal, în care cas reintenții trebuie ștersi din lista membrilor fondului de pensuni, ca noui, cari nu voesc să fie părtași de beneficiile bisericești.

Deși statutele fondului de pensuni vorbesc foarte clar, și obligamântul general îl estind asupra tuturor preoților din archidieceșă, totuși organul administrativ al archidieceșei a venit la sinod cu propunerea, ca membrii restanțieri să fie ștersi dintre cei cu obligamântul general bisericeș, fiind în favorul material al fondului, dacă ei vor fi ștersi din șirul membrilor fondului de pensuni.

Sinodul nostru archidieceșan însă n'a intrat în vederile consistoriului.

Nu interesele materiale ale singuraticilor, nu interesele materiale ale fondului au fost normative la înființarea acestei instituțiuni salutare, ci interese bisericești de ordine mai înaltă, la care trebuie să contribuie toți aceia, cari țin la legăturile lor cu biserica.

Nu este permis să trecă în conștiința publică bisericească, că biserica a voit să negocieze cu favoruri materiale când a creat fondul de pensuni al archidieceșei, nu este permis să trecă în conștiința publică a bisericești, că o măsură bisericească de interes general bisericeș poate fi persiflată de preoțime, poate fi făcută obiect de discuțiune în acel sens, că ea se observe sau nu observe obediința cuvenită față de biserica.

Dacă am accepta vederile strimte, că fie care membru al bisericești poate observa după al seu bun plac ordinațiunile bisericești, sau le poate călca când îi vine bună voie, în acel cas introducem demoralizare în corpul bisericești, provocăm distrugere, și adă la fondul de pensuni, mâne la sidoxie, și tot așa până ajungem la totală destrăbălare.

Trebuie să introducem disciplină, dacă vorba e să susținem vađa și autoritatea bisericești.

Revista politică.

Autonomia catolică. La 10 l. c. n., și-a ținut în Cluj adunarea generală extraordinară statul catolic din Ardeal, pentru de a-și hotărî poziția ce va lua în fața autonomiei catolice, ce se pregătesc pentru biserica catolică din Ungaria.

În cuvântarea sa de deschidere, episcopul contele Malláth își pune întrebare, că: îndreptățită este oare mișcarea pentru autonomia bisericești catolice din Ungaria? la care întrebare răspunde, că aceea este îndreptățită și încă din trei motive foarte puternice, anume: 1. Dela 1848 încetează, când biserica romano-catolică era religiune de stat, toate confesiunile

recepte și-au eluat autonomia pentru biserica lor, numai biserica romano-catolică nu. 2. După urmarea fetei politice bisericești, biserica nu mai poate aștepta nici un sprigin dela stat, care s'a proclamat pe sine de stat fără confesiune. 3. Ca să se de-lătore indiferentismul laicilor față de biserica, dându-le și lor de lucru în regularea afacerilor bisericești. Cu toate acestea episcopul, totă puterea dorește a o concentra numai în mâinile episcopului și a laicilor numai dreptul de consilieri ai acestuia, susținând, că așa pretinde organismul general al bisericești r. catolice, și se mângăie pe sine și cere să mângăie și pe laici, că nu vor avea a se plânge, dacă preoțimea își va satisface datorințele sale și va fi la culmea chemărei sale.

Pentru a se explica, cum dorește el autonomia, episcopul ăce: Încă una trebuie se adaug. Vorbim de autonomie, și poate nici nu suntem în curat cu conceptul ei. Nu poate fi aceea altceva, decât guvernarea independentă a bisericești catolice, sau adecă, ca biserica să-și reguleze afacerile sale conform organizațiunii sale date cu excluderea ori căru element străin. În conceptul autonomiei se cuprinde și conceptul libertății. Dorește libertatea bisericești și a catolicismului maghiar. Seim foarte bine, în ce direcțiune o pretindem acesta, ăce episcopul. Libertatea acesta o pretindem la denumirile bisericești, donațiunea dignității înalte să nu fie premiu pentru servicii politice, ci recunoștință pentru merite bisericești. Dorim libertatea acesta în Sanitate, ca biserica fără nici o pedecă și fără nici un amestec să-și poată îndeplini misiunea sa divină, care și-a câștigat-o dela magistratul său. Când acela ădis: „Mergând, învățați”, n'a dis: „Cereți permisiune, învățați”, n'a dis: „Eu vă dau vouă putere de a învăța. Libertate cere catolicismul în administrarea averilor, ca acelea să se folosească spre scopurile pre-finite de fundatori, spre scopurile adevărate bisericești. În urmă libertate pentru toate direcțiunile culturii divin, a vieții bisericești și a disciplinei.

În cele următoare explică mai în detaliu unele idei exprimate mai înainte și apoi președintele propune spre primire următoarele puncte de directivă, cari s'au și primit cu unanimitate, după-ce adunarea s'a constituit în conferență și s'a consultat mai multă vreme în privința acesta. Etă-le în reasumat:

1. Adunarea reprobă, ca alegerea pentru congresul din Budapesta s'a făcut și în eparchia Ardealului fără aprobarea statului.

2. Statul catolic din Ardeal fie reprezentat de astă-dată și prin deputați în congresul catolic aleși ast-fel, dar din acesta să nu se facă cas de precedentă, căci statul ține la independența sa și în privința acesta. Conclusele aduse în congresul din Budapesta vor avea însă valoare pentru diecesa Ardealului numai dacă și statul catolic ardelean le va primi.

3. Statul aprobă mișcarea pentru autonomia catolică regnicolară, dar numai așa va intra în organismul ei, dacă drepturile Statului catolic din Ardeal nu vor fi atacate.

4. Poziția astfel precisativ a statului catolic din Ardeal, se va aduce la cunoștința congresului catolic regnicolar, prin o adresă către președintele aceluia, Em. Sa cardinalul-primate.

Preliminariile Păcii. Etă, după „Frankfurter Zeitung”, care ar fi textul Preliminariilor de pace, așa cum a fost redactat de reprezentanții puterilor:

Puterile însărcinându-se cu apărarea intereselor Greciei, și Turcia acceptând intervențiunea puterilor, s'a stabilit o înțelegere, pentru cele unsprezece paragrafe următoare, între ambasadorii însărcinați cu negocierile și delegatul Porței.

1. Delimitarea fruntăriei se va face după traseul, care figurază în anexele tratatului pentru preliminarile păcii.

Operațiunile delimitării se vor începe cel mai târziu 15 zile după semnarea preliminarilor. Ele vor fi executate de către delegații Turciei, ai Greciei și ai puterilor, aceștia din urmă funcționând ca arbitri în cas de diferend.

2. Grecia va plăti Turciei o indemnitate de patru milioane lire turcești (92 milioane de franci).

Marile puteri vor lua măsuri pentru ca drepturile creditorilor anteriori ai Greciei să nu fie jignite prin plata acestei indemnități și iau în acest scop sub controlul lor administrațiunile vechi și noi ale datoriei publice.

3. Privilegiile și prerogativele ce posedă Grecia în Turcia înainte de război, rămân neatinse.

4. Cel mai târziu în 15 zile după iscălirea preliminarilor, delegații speciali ai Greciei, investiți cu depline puteri, se vor transporta la Constantinople, în scopul încheierii păcii definitive.

Vor regula în același timp chestiunile atingătoare de schimbul prizonierilor, o amnistie generală, libertatea navigațiunii și despăgubirile de plătit persoanelor, cari au suferit stricăciuni în bunurile lor din faptul războiului.

5. Delegații vor încheia în afară de acestea trei convențiuni: întâia pentru regularea chestiunii naționalităților; a doua prin care se vor determina relațiunile consulilor Greciei în Turcia cu administrațiunea imperială otomană; a treia, în fine, privitoare la delictele comise pe aterioriu din părțile contractante și ale căror autori s'ar fi refugiat pe teritoriul celei-alte părți.

6. Imediat după semnarea preliminarilor va înceta starea de război între Grecia și Turcia.

Trupele turcești se vor retrage imediat până la linia Salambriei și vor ocupa mai multe puncte, cu valoare strategică pentru Turcia, până ce Grecia va fi achitată complet indemnitatea ce dădorește Turciei.

7. Relațiunile normale între cele două State vor fi reluate imediat după semnarea preliminarilor.

Supușii celor două State se vor bucura de deplină libertate pentru a-și vedea de ocupațiuni în cele două State.

8. Imediat după semnarea preliminarilor, posturile ocupate înainte de război în imperiul turcesc de către residenții și consuli greci, vor fi încredințate unor agenți timpurari, cari până la încheierea păcii definitive vor lucra sub controlul puterilor cari își asumaseră protecțiunea intereselor grecești în timpul războiului.

Procese întrerupte de război se vor reîncheia după vechile proceduri.

Procese nouă se vor judeca după dreptul internațional și stipulațiunile convențiunii încheiate între Grecia și Turcia la 26 Februarie și 6 Maiu 1896.

9. Turcia își rezervă dreptul de a propune puterilor revocarea firmanului imperial basat pe convențiunea încheiată între Turcia și Grecia la 9 Maiu 1891.

10. Reprezentanții marilor puteri se vor constitui în tribunal de arbitri pentru toate diferendele ce s'ar putea ivi între Turcia și Grecia până la semnarea definitiva a

pacei, și-și rezervă a exercita dreptul lor de arbitragiu, fie personal, fie prin mandatar.

11. Preliminariile de mai sus vor trebui să obțină sancțiunea M. S. Sultanului în termen de opt zile după acceptarea lor.

Intemnițarea Românilor.

„Drapelul“ din Bucuresci publică sub titlul acesta următorul remarcabil articol:

Guvernul unguresc joacă un joc primejdios față de Românii din regat. Condamnările au început din nou să curgă pe capetele acestora, și din nou șapte fruntași Români, în cap cu D-rul Rațiu, vor fi întemnițați.

Motivul? Pentru-că au convocat în congres pe delegații alegătorilor români.

Și tocmai Ungurii, ei cari știu dintr-o lungă și dureroasă experiență: ce înseamnă lupta pentru naționalitate; ei cari au vărsat sânge în aceste lupte și au umplut Europa cu vaelele lor; ei, popor mic și amenințat din toate părțile, popor de abia pe jumătate scăpat de sub jug străin, ei să ajungă a condamna și întemnița pe alții pentru asemenea motive!

E o adevărată aberație.

Și nu dicem acestea pentru apărarea celor de același sânge și aceeași limbă cu noi, cât mai mult pentru a deștepta — cât mai e vreme — pe patrioții Unguri, cari mai pot vedea pe ce pantă primejdișă alunecă guvernele unguresci.

Nu noi, popor mai numeros ca Ungurii și trecut prin încercările cele mai grele din lume, de unde am eșit și mai numeroși și mai oțeliți, nu noi, dicem, ne vom alarma pentru propria noastră existență lovită de o mână de oameni lipsiți de înțelepciune politică și de prevedere pentru viitor.

Românul nu piere.

Acosta s'a demonstrat timp de vécure întregi, și n'a perit poporul nostru nici de năvălirile Turcilor victorioși asupra Europei întregi, nici de invaziile Tătarilor, Polonezilor și ale Ungurilor, și nimic nu i-a păsat nici chiar când unele din aceste popoare s'au coalisat între ele ca să-l nimicescă.

Cu atât mai puțin îi va păsa poporului român de deci și sute de condamnări și întemnițări. Tote nu vor prețui nici cât o mână de pae puse înaintea unei locomotive lansate cu iutețea de 80 kilometri pe oră.

Dar e dureros să vezi, că suntem aci în Orient o mână de neslavi — Români, Unguri și Greci — față de oceanul slav, care ne încunjoră, și că în fața primejdiei de dare înapoi și de eutropire, unii din noi au orbirea să uite primejdia cea mare și să provoace lupte și ure între cei interesați să meargă împreună.

Cred ore Ungurii, că dacă vor avea în contră-le și pe Români, vor pute birui mai ușor în lupta pentru existența lor așa de amenințată din toate părțile?

Și cel puțin dacă ar avea un motiv temeinic ca să se poarte astfel. Încercatu-s'au Ungurii să trateze pe Români în egali și ei nu le-au răspălit prietenia prin prietenie?

Când ore Românii au arătat, că fiind pe picior de egalitate politică, culturală și națională cu Ungurii, ei n'ar fi elementul cel mai credincios Ungariei, cel mai devotat intereselor comune?

Caracteristica Românilor a fost să fie bun, cinstit și fidel. O experiență recentă și de mare însemnătate ne-o arată.

Puțină, foarte puțină bunăvoință au arătat Turcii față de Românii macedoneni, și în cea mai grea cumpănă prin care a trecut imperiul, Românii n'au ezitat de-a lua armele în contra dușmanului țerei, deși în fond religia și simpatia naturale ar fi trebuit să-i împingă de a face tocmai contrariul.

Mai mult chiar. Dacă ședeau liniștiți, era de ajuns, și prin acesta demonstrau o adâncă fidelitate. Dar Românii eșă făcut, ca la una răspunde cu dece, și la rău ca și la bine.

Astăzi nici elementele musulmane convertite, ca parte din Albanezi, nu inspiră Turciei atâta încredere ca Românii macedoneni și epiroți.

Etă o experiență pe care Ungurii, popor pretins mai civilizat decât Turcii, n'au încercat-o nici odată față de Români. Dispreț, batjocură, calomnie și închisore pentru

Români, așa cred Ungurii, că-și pot cimentea regatul lor multicolor și din bucățele.

Aberație fără seamăn. Popore nume-rose și mari, mari până la a eclipsa pe Roma antică, cum sunt Englezii, și încă n'au putut ajunge la nici un sfârșit față de micile naționalități străine, pe calea persecuției.

Și în splendoria ei materială, morală și intelectuală, Anglia are în Irlanda o rană mereu sângerândă, în stare prin complicațiile ei să-i pricinuescă mai mult rău decât coalizarea dușmanilor din afară.

Și Anglia e o țară mare, bogată, o țară insulară și cu o civilizație proprie, pe care nu o amenință nici o primejdie serioasă din afară.

Nu mai aducem alte pilde, căci trebuie să ne proporționăm argumentele cu subiectul ce avem de tratat, și la subiectul de față o singură pildă ajunge.

Cred Ungurii, că ei, popor de 5—6 milioane, de abia civilizat, având înăuntrul țerei mai multe elemente străine, decât unguresci, toate dușmane, înconjurați de Slavi și de Germani, cari nu le sunt pretini, cred ore Ungurii, că ei pot, fără a-și pune țera în mare primejdie, să-și plătescă luxul unei Irlande?

Pentru șovinistii extremi, cari trăiesc cu mintea în lumea fantasmagoriei lor, creștând posibilă realizarea unei Ungarii mari, asimilatoare a tuturor elementelor străine ce o compun, poate să fie dureroasă ideea, că trebuie să-și împartă supremația cu alții.

Nici n'am încerca să discutăm cu această specie de oameni cari trăiesc cu ideile din alte vremuri, într-o lume străină cu totul acestor idei.

Ne adresăm numai acelora a căror minte nu e întunecată de visuri nebune, cari ved și primesc realitatea așa cum este, și-i întrebăm: dacă nu e o crimă, ca sörtea poporului lor să fie jucată așa de ușor într-o luptă absurdă și inegală cu tota lumea?

Nu ne întunecă mintea nici o prejudecată, suntem departe de a mai pune preț pe visurile șovinite ale timpurilor trecute, și de aceea credem, că existența poporului unguresc este de o mare necesitate în orient și am dori din suflet să-l vedem prosperând și întărindu-se.

Dar calea pe care au apucat guvernele unguresci, duce poporul acesta la o apropiată peire. Și când pledăm cauza Românilor persecutați din Ungaria, pledăm în fond cauza poporului unguresc. Ce bine ar fi dacă Ungurii ar avea numai un moment înțelepciunea să ne credă și să încerce o sinceră pretenție cu noi!

Cu cât Ungaria se slăbește singură astăzi prin persecuția nejustificată a Românilor, cu atât ea s'ar întări prin amicitia fidelă a celor patru milioane de Români, tratați pe picior de egalitate cu Ungurii.

Școlariu.

Raport general

despre starea școlilor rom. gr.-or. în protopresbiteratul Murș-Oșorcheului cu finea anului școlariu 1896/7.

(Cerc. Cons. Nr. 3278/890 sc. și 4088/891 Scol.)

A) Inspecțiunea.

Visitațiunea școlilor, prescrisă în §-ul 92 al „Normativului școlar“, s'a îndeplinit sub decursul anului expirat la toate școlile noastre prin subsemnatul protopresbiter.

Rezultatul acestei inspecțiuni în general este următorul:

I. Intrețin școle confesionale comunele bisericesci:

1. Bandul (în comun cu gr. cath.) în vătător gr.-cath., salariul în jumătate.
2. Erdősangeorgiu, învățător gr. or. definitiv.
3. Gernesig, inv. gr.-or. prov.
4. Iceland mare, inv. gr.-or. def.
5. Laslăul rom., inv. gr.-or. def.
6. Medșfalău, inv. gr.-or. prov.
7. Murș-Örba, (în comun cu gr.-cath.) inv. gr.-cath., salariul în jumătate.
8. Murș-Sängeorgiu, (în comun cu gr.-cath.), inv. gr.-cath., salariul în 1/3.
9. Nasna, învățător. gr.-or. def.
10. Petea, învățător gr.-or. prov.
11. Șoimușul rom., inv. gr.-or. prov.
12. Suplac, învățător gr.-or. prov.

13. Vindrăseu, inv. gr.-or. def., adică 13 dintre 23 de comune bisericesci.

II. Nu întrețin școlele celelalte (10) comune bisericesci și anume din lipsa mijloacelor; unele precum: Coronea, Cor. Sămartinul, M.-Oșorheiul, Sănbenedicul și Săngerul și din cauza numărului de tot mic al familiilor noastre gr.-or., lipsind contingentul copiilor.

III. Edificii școlari proprii au toate comunele, cari întrețin școle — afară de M.-Örba M.-Sängeorgiu și Vidraseul, — er dintre cele ce nu susțin școle au edificii proprii; Berghia, Corunca, Egerseg și Sănbenedicul.

De toate dar 14 edificii școlari proprii în 23 de comune. Ca edificii sunt deplin corespunzătoare școlile nouă din Medșfalău și Erdősangeorgiu; — corespunzătoare sunt cele din Laslău, Iceland, Gernesig, Band, Petea, Șoimuș și Berghia; — adică 9 dintre 14; — celelalte, adică 5 dintre 14 nu sunt corespunzătoare.

IV. Mai bine provădute cu aparatele necesare la învățământ sunt în școlile următoarea ordine: Gernesig, Erdősangeorgiu, Iceland, Medșfalău, Laslău și Petea (— 6 dintre 13 —); rău provădute sunt toate celelalte (7 din 13) — și acesta nu atât din cauza sărăciei comunelor, cât mai vortos din lipsa de aparate bune, și din lipsa unui bun sistem de acuire și împărțirea acestora.

În punctul acesta de supremă trebuință s'ar pute ajuta, decât din centru s'ar acuire cele mai necesare și mai bune aparate de învățământ într-o perfectă uniformitate.

Aceste apoi s'ar împărți comunelor bisericesci, cari le-ar plăti ulterior.

Fără aparate bune, instrucțiunea — precum știu toți învățătorii — nu-și poate atinge ținta nici pe jumătate.

V. Frecventarea școlilor este în general extraordinar de bună în acest tract.

Acolo, unde sunt școle, se și frecventă — mulțămă măsurilor luate dela oficiul protopresbiter, bine-spriginite de preoțimea tractuală și și din partea organelor administrative ale statului.

VI. Pentru edificarea de școle nouă s'au făcut sub decursul anului toate pregătirile necesare în comunele M.-Örba, Nasna și Vidraseu.

VII. Învățătorii. La cele 10 școle pur confesionale au funcționat următorii învățători:

1. Erdősangeorgiu, M. Piroșca, inv. definitiv, calificat.
2. Gernesig, P. Nicolescu, inv. provisor, calificat.
3. Iceland, Mich. Chibelea, inv. definitiv, calificat.
4. Laslău, Teod. Oprean, inv. definitiv, calificat.
5. Medșfalău, Petru Fărcaș, inv. provisor, necalificat.
6. Nasna, N. Pogăcean, inv. definitiv, calificat.
7. Petea, I. Moldovan, inv. provisor, necalificat.
8. Șoimuș, Teodor Vintilă, inv. provisor, necalificat.
9. Suplac, Justin Teglariu, inv. provisor, calificat.
10. Vidraseu, Ioan Golea, inv. definitiv, calificat.

De toți dar 7 învățători calificați dintre 10, și 5 dintr'ensii instituiți definitiv.

Toți învățătorii au avut salariul normal de 300 fl., locuință și grădina.

Date mai speciale despre starea, frecventarea și averea școlilor se găsesc în conspectele alăturate sub I—III.

(Va urma.)

Adunarea generală

a Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român din despărțământul Cohalm.

(Raport special).

Adunarea despărțământului nostru s'a ținut la 20 Iuliu st. v. a. c. în opidul Cohalm în localul școlei române greco-orientale.

Adunarea este slab cercetată.

Inteligența din tractul nostru se compune aproape numai din preoți și învățători,

dar mulți din ei nu jertfesc nimic pe altăru națiunei, și mai bucuros alergic pe la festivități străine, decât la petreceri românesci, arangiate spre scopuri culturale naționale românesci. De astădată retac numele astorfel de „frunțași“ ai poporului nostru, dar cu altă ocașie nu-i voiu retăcea.

La 2 ore p. m. se deschide ședința prin directorul său dl Nicolau D. Mircea, protopresb. gr.-or, prin o cuvântare acomodată școlului ce urmărește Asociațiunea.

Al doilea punct din program este Raportul comitetului despre activitatea despărțământului dela ultima adunare generală!

Se alege o comisiune pentru censurarea acestui raport în persoanele George Andron și I. Bercan.

Mai departe urmăzează raportul despre starea cassei în decursul anului expirat. Din raportul cassariului se vede, că în anul trecut s'a încassat suma de 66 fl. 82 cr. din care suma 43 fl., s'au trimis la comitetul central, o parte din rest s'a folosit ca spese de birou și a mai rămas în bani gata 7 fl. 22 cr.

Raportul cassariului se află în bună regulă, totodată se și urmăzează la încassarea taxelor. În decursul ședinței se însinuă de membrii noi. 1. Ioan Grancea, proprietar Jibert. 2. Ioan Bărsan, învățat. în Bogata olténă. 3. George Spornic, paroch gr.-cat. în Cohalm. 4. Ioan Bercan, preot, Merchéa, cari și solvesc taxa de membrii ordinari; er Nicolau Bunea, proprietar în Cohalm solvesc taxa de membru ajutător. Dintre cei vechi selvesc taxe 3 ca membrii ordinari și unul ca ajutătoriu, 4 membrii vechi nu s'au prezentat la ședință și nici taxele nu le-au administrat la cassariul despărțământului.

Preste tot s'au încassat suma de 48 fl. 34 cr.

Urmăzează o disertațiune. „Ce fel de cărți se procură pe sama bibliotecilor populare prin care se se desvolte cultură intelectuală și morală a tinerimei“; ținută de membrul I. Bănuț. Disertațiunea arată, că ce fel de lectură este acomodată gradului de desvolte a tinerimei, cu deosebire recomandă pentru vârsta mai înaintată biografiile omenilor mari, prin cari se fortifică caracterul.

Raportul comisiunei însărcinată cu censurarea Raportului comitetului.

Comisiunea recomandă adunării generale să se ia spre sciință și comitetului să i se dea absolutoriu; ce privesc însă partea despre propuneri, comisiunea este de părere, că mai întâiu să se înființeze în fiecare comună câte o agentură, er pe basa acestora biblioteci populare.

O via discusiune se întinse între membrul I. Bănuț și referentul comisiunei G. Andron, în care fiecare se silesc a demonstra, că pe ce cale s'ar pute ajunge mai lesne la scop. La această discusiune ia parte și dl Dr. Elefenescu, prof. în România, care ne-a onorat cu prezența. D-sa încă arată cu exemple practice, cum a pățit cu comuna Homorod în anii trecuți, unde pre lângă totă stăruința n'a putut înființa bibliotecă populară, nefind spriginit de frunțași din acea comună.

Tot referitor la acest punct, președintele adunării propune, că trebuie încercate ambele modalități, pote că la unii le va succede pe o cale, la alți pre alta, îndeosebi pune în vedere membrilor prezenți, că în decursul anului viitor fie-care să aibă ambițiunea, că a putut înființa o agentură în comuna sa.

Ca delegați din partea despărțământului pentru adunarea generală din Mediaș se aleg Dnii N. Mircea dir. desp. și G. Spornic, er ca suplenți G. Repede și I. Bercan fără diurne.

Pentru periodul de 3 ani se alege de directer dl N. Mircea, actuar I. Bănuț, cassar I. Bunea, controlor I. Bercan și G. Repede, G. Spornic, și I. Brote membrii în comitet.

Cu verificarea protocolului se încredințază persoanele G. Spornic și I. Bunea.

După acestea președintele mulțamesce celor prezenți pentru interesul dovedit și dorind prosperare despărțământului încheie ședința.

Sera a avut loc în Pavilionul dela Hotel Soro o petrecere cu joc, arangiată de tinerimea din loc și jur.

De încheere amintesc, că de-am pune la o parte egoismul și invidia și am trăi ca frați, la frumoșe rezultate am pute ajunge.

Raportorul.

Convocare.

Prin acesta se convocă adunarea generală a despărțământului X. (Brad) al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român pe *Duminecă*, în 10/22 August la Brad.

La această adunare sunt poftiți a participa membrii, precum și binevoitorii și sprijinatorii acestei instituțiuni culturale.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării la 10¹/₂ ore a. m. în biserica gr. or. din loc.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa în anul 1896/7 și despre starea despărțământului.
3. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea raportului.
4. Înscriserea de membrii noi și încasarea taxelor dela membrii vechi și noi.
5. Citirea disertațiilor, cari sunt a se insinua cu 2 zile mai înainte la directorul despărțământului.
6. Raportul comisiei pentru cenzurarea raportului comitetului.
7. Alegerea alor 2 delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii transilvane din est an, convocată la Mediaș.
8. Designarea locului pentru adunarea generală viitoare.
9. Alte afaceri, cari cad în sfera de competență a adunării.
10. Constituirea despărțământului pe un nou period de 3 ani.
11. Dispozițiuni pentru verificarea protocolului.
12. Închiderea adunării.

Brad, la 30 Iuliu 1897.

Vasiliu Damian,
director.

Dr. Ioan Radu,
secretar.

Noutăți.

Avis. În atențiunea p. t. părinți: *La școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu*, înscrierile pro 1897/8 se fac din 1—6 Septembrie 1897 stil nou. Examenul de emendare se țin în 3, cele de primire în 4 Septembrie c. n. Prelegerile se încep în 6 Septembrie c. n.

Didactrul e fixat cu 2 fl. pe lună. Taxa internatului e 200 fl. pe an.

Pentru elevele cursului complementar, taxele sunt aceleași.

Insinuările se fac la direcțiunea școlii. Sibiu, 16 August 1897.

Direcțiunea școlii.

Archiducele Francisc Ferdinand va călători zilele prexime la Sinaia, pentru a cerceta pe reconvalescentul moștenitor de tron al României. Călătoria va avea caracter privat.

Tinerimea universitară română dela Bruxelles a împărțit între membrii conferinței interparlamentare de acolo o broșură, cuprindând informațiuni temeinice despre starea insuportabilă a Românilor de sub guvernul unguresc. Broșura poartă titlul „Protest” și s'a tipărit în 1000 de exemplare. — Membrii maghiari ai conferinței cu *Pázmány* în frunte cercă să desmintă prin foile din Bruxelles afirmațiile protestului.

Adunarea generală a „Asociațiunii”. Comitetul arangiator al festivităților împreunate cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român” și-a dat totă silința a face pregătirile de lipsă pentru o primire cât se poate de corespunzătoare pentru p. t. oșpeți.

Precum s'a accentuat în mai multe rânduri în foile periodice și în ocaziionalmente, depinde foarte mult reușita îndestulătoare însă dela aceea, ca p. t. oșpeți să facă insinuările referitoare la cuartir și victuale (banchet cu deosebire) de timpuriu, cari insinuări vor servi spre ușurare și comoditate comitetului arangiator, mai mult însă p. t. oșpeți.

Spre orientarea p. t. oșpeți:

1. Biletul pentru una persoană la banchet costă 2 fl. 50 cr.
 2. Biletul pentru una persoană la concert costă 80 cr.
 3. Biletul pentru una persoană la petrecerea cu dans costă 1 fl.
- Biletele pentru concert și petrecerea cu dans se pot procura dela biuroul comitetului

de arangiere în localitatea hotelului „Schützen” și sera la cassă, ér biletele pentru banchet tot de acolo pe lângă insinuare cel mult până în 14/26 August la amedi. Mediaș, 12 August 1897. *Dionisiu Roman*, președintele secțiunii de încuartirare și coresp.

La temniță. Ministrul unguresc de interne a aprobat sentența căpitanului de poliție din Sibiu, prin care pe baza unui ordin ministerial din 1894: dl. Dr. Ioan Rațiu e condamnat pentru convocarea în toamna trecută a conferinței tuturor alegătorilor români, — la 10 zile închisore și 70 fl. amendă; ér d-nii: Dr. Octavian Rusu, Dr. Amos Frâncu, Dr. Nicolau Vecerde, Onoriu Tilea, Zacharie Boiu și Ioan de Preda pentru convocarea tot atunci a alegătorilor din cercurile Sibiu, Cisnădie și Nocihiiu, în scopul alegerii de delegați pentru conferința convocată de Drul. Rațiu, — sunt condamnați la câte 3 zile închisore și 25 fl. amendă în bani, și toți la plădirea speselor de execuție și întreținere.

Duel între principii. Conte de Turin V. Emanuel a provocat la duel pe Henrich, principele de Orleans, pentru-că acesta, în nise scrisori despre călătoria sa prin Abessinia, publicate în foile franceze, s'a exprimat în chip ofensator despre purtarea armatei italiene în luptele din Abessinia. Conte de cerut principelui să revocă pasagiile ofensătoare, principele însă a declarat, că deore ce în scrisese sale a susținut purul adevăr, nu revocă nimic. În urma acestui răspuns contele de Turin, prin secundanții săi marchisul Ginori și contele Avegado Quinto a făcut provocarea. Conte de deja a sosit la Paris, unde s'au întâmpnat între părți obicinuitele pertractări. Duelul se va săvârși zilele proxime; nu se știe însă ce pe teritoriul Helveției său al Belgiei, — pentru-că guvernul francez nu permite duelul pe teritoriul francez. Guvernul italian spre deosebire de opinia publică italiană condamnă purtarea contelui de Turin, de tema, ca nu cumva din pricina duelului să se strice din nou relația italiană-franceză.

Conferența interparlamentară s'a terminat. România a fost reprezentată în chip demn, prin domnii: Ionel Grădisteanu, Em. M. Porumbaru, N. Ionescu, N. Flea. N. P. Moroiu Ioan Poenar-Bordea, G. A. Scorțescu și alții. Viitoare conferență se va ține la București.

Gimnasiu croat. Episcopul rom. cath. croat Strassmayer din diecesa Diakovarului, vedând necesitatea înființării unui gimnasiu pentru biserica și națiunea sa a înființat pe spelele sale la Eszék un gimnasiu cu limba de propunere croată, ca tinerimea croată din diecesa sa să nu mai fie silită a cerceta gimnasilor străine. Foile maghiare motivăză nobila faptă a generosului episcop cu tendința, ca tinerimea croată să nu fie silită a cerceta gimnasilor unde i-se dă ocaziune să învețe limba maghiară. Fie ori una, ori alta, generosul episcop numai laudă și recunoaște merita.

Profesorul frances Cramausel, Vineri a petrecut în Bocșa-montană, unde a sosit dela Lugoș, pentru a studia portul local. Savantul profesor a nimerit tocmai timp potrivit, pentru-că fiind Sâmbătă țirg în comuna pomenită, și-a dat ocaziune a vedea mult popor, din diferite părți adunat la un loc. A fotografiat cu privilegiul acesta dl. Cramausel mai multe grupuri de țărani. Mai mult și-a plăcut portul țărănesc din Bocșaromână și Vașovia, pe care l-a declarat de cel mai frumos port banățesc. Deasemenea și-a plăcut mult frumoșii țărani și țăranele din pomenite comune. Dela Bocșa dl. Cramausel a călătorit spre Timișoara.

Provocare. Aducându-se la cunoștința membrilor reuniunii învățătoresci, gr.-or. din despărțământul Agnitei, cumcă dl. Daniil R. Cordescu fără nici un motiv plausibil a refuzat solvirea taxei de 1 fl. v. a. pentru fiecare membru al acestui despărțământ după cum se oferise cu ocaziunea ținerii adunării generale în comuna Fofeldea la 5 Maiu 1897; ér comitetul basat pe acel ofert primit în punct. prof. XIV au întrelăsat încasarea taxelor — se provocă deci fie-care membru, ca în termin de 8 zile dela publicarea acestei

provocări în ziarul „Tel. Român”, să solvască imediat taxa de un l fl. cassarului acestui despărțământ dl. Emil Mandocea învățătoriu în Cincul-mare.

Ne împlinindu-și numitul domn promisiunea solemnă făcută în adunarea amintită comitetul și ține de a sa datorință a și revoca mulțămita publicată în anul trecut în zăarele „Tel. Român” și „Tribuna”, ér referitoriu la mulțămita protocolară, membrilor li se va da modul a se pronunția în proxima adunare generală.

Din ședința comitetului susnumitului despărțământ.

Agnota, în 31 Iuliu 1897.

Georgiu Borzia,
preș.

Domețian Axente,
not. ad-hoc.

Hymen. Domnul Aureliu Vlăduț, învățător din comuna Mălâncrav, s'a logodit cu Domnișora Elisaveta Rotariu fca preotului din comuna Proștea, ambii de religiune gr.-or. rom.

Altariu roman în Cinci-Biserici (Pécs). Se scrie din Cinci-Biserici, că la demolarea gimnasiului romano catolic de acolo s'a găsit o piatră de altariu roman întreagă. Piatra este de un metru și jumătate înaltă și tot atât de lată și are inscripția următoare: *Jovi Olympii Manibus Marcus Ulpus Marcellus Proconsul Votum solit libens Merito legio IV. Pia Felix.*

Primejdie la manevre. La manevrele ce zilele aceste s'au ținut în jurul orașului Besztercebánya, au făcut exerciții împreună, batalionul 2 al regimentului 25 al armatei comune, cu honveșimea de acolo. A doua zi de exerciții, soldaților din armata comună li s'a comandat asalt asupra honveșilor. Fieresc soldații pușcă cu patrone orbe. Unii dintre honveși însă au pus și bucăți de plumb în pucși și astfel au puscat. Îndată după primele pușcături, în șirele armatei comune se auia vaete. Maiorul dela armata comună Schönnner a dat îndată signal pentru încetarea focului, și s'a constatat, că șese soldați de ai săi au fost răniți. În urma cercetării s'a constatat și aceea, că vre-o câți-va honveși au puscat cu bucăți de plumb. Vulnerații au fost transportați la spital. Ziua următoare s'a ordinar la fața locului câte o comisie din fie-care armată, care a arestat pe mai mulți soldați honveși.

Calendarul gregorian. Se telegrafiază din Roma, că Papa a trimis pe învățatul părinte jesuit Toudini pela toate curțile domnitore de religiunea greco-orientală, ca se le îndemne a primi și introduce și în țările lor calendarul gregorian.

Bucureștii contra scumpirii pâinei. Ca în multe orașe, și în București brutarii au hotărât să scumpescă pâinea în chip considerabil. Magistratul de acolo însă a făcut pașii de lipsă pentru împiedecarea intențiilor speculative ale brutarilor. A hotărât adevă, să producă la zi, sub întreprinderea sa proprie, 29.000 kg. pâine.

Starea recoltei în anul curent. Pentru a pute pune în curent pe cetitorii și cu afacerile economice ale patriei noastre, în numărul acesta facem o mică dare de seamă după datele statistice ce le avem la îndemână, despre recolta anului 1897 și în special al grânelor.

Toți cunosc inundările de apă din acest an, fiind-că prea puține țări au rămas neatinsse de acest teribil infierător al naturii, și în special, acele țări, cari sunt mai abondante în a da grânele pe piețele Europei, și tocmai acestea au fost încercate de mai mari inundații.

În special, deficitul recoltei se simte foarte mult în Ungaria, România, Frania, Bulgaria și mai ales în Rusia, care cu puțin se poate aștepta mai mult ca la anul 1881; foarte posibil, că nici cu 5%.

După cum se poate ceti într-o fôie americană „Brad streets”, transportul nu are să fie ca până acuma numai pentru Anglia, ci și pentru celelalte state ale Europei, — prin urmare se înțelege ușor, că America stă mai presus cu recolta decât noi — dar acesta nu trebuie să pue pe gânduri pe economii nostri — de ore-ce acesta nu se poate explica la o crasă său fomete. — Depart

dela asemenea temeri. Însă se rocomandă agricultorilor nostri, să nu se grăbescă cu vinderea grâului ce abia l'au treerat audeș, că hlt. se plătesce pe piața Budapestei cu 12 fl., căci prea ușor se poate întâmpla, ca să se urce și până la 15—16 floreni — de scăzut la nici un cas nu pôte fi vorbă, pôte până mai târziu.

Dela „Reuniunea femeilor române din Sibiu”.**Dare de seamă.**

(Urmare).

Dela dna Instina Bărză Sibiu, 10 fl.; Dela dna Aurelia Ianca, inv. B.-Bistrița 1 fl.;

Dela dna Elena Aleman, preotă, Tâmpăreș, 1 fl.;

Dela dna Ana Togan, preotă, Sibiu, 3 fl.;

D-șorele Maria Cristea și Roma Costin au colectat din Brad dela dd.: Susana Costin, soție de profesor, un ștergar țărănesc și 1 fl.; Sofia German, soție de inv. 2 fl.; Otilia Boneu soție de profesor, două ștergare și 1 fl.; Maria Obădău, 1 fl.; Maria Impărat, 1 fl.; Eufemia Omata, 2 fl.; Elena Zerna, 2 fl.; Maria Giurgiu, 2 fl.; Fani Siclovian, 1 fl.; Elisa Bota, 2 fl.; Sofia German, 1 fl.; Elisabeta Brădean, 1 fl.; Valeriu Candrea preot, 2 fl.; George Feier 50 cr.; Irimie Leucuța, 50 cr.; Ecaterina Rusu soția de medic cerc., un ștergar țărănesc și o cutie cu parfum; Amalia Albu soție de profesor, o șurtă de congră cu ajour; Maria Bogdan soție de preot, un acoperitor de credenț; Maria Oțel, o șurtă de congră; Elena Florea, un ștergar; Maria D. Giurgiu, două ștergare; Maria Stefan, un ștergar; Mariți Tulea, două ștergare cusute; Maria Bogdan, un ștergar și două merindețe; Marta Tonța, două ștergare; Fani David, două ștergare; Nina Achim, un ștergar; Maria Mandula, un ștergar; Elisabeta Julia, un ștergar; Maria Costea, un cursor de congră; Ioan German, catichet învăț., două opuri din „Biblioteca pentru toți”; Teodor Bulza oficiant de mine, un ținător de cernelă și un călindar de părete, sculptate în lemn; Maria Stanciu un serviet de congră; Maria Cristea învățătoare, două ștergare de decorat; Roma A. Costin, un ștergar brodat cu mătăsă; — Teodor Pop, adv. în Baia de Cris, 5 fl.; Simion Băcilă, paroch în Orminda, 1 fl.; Romulus Cutioiu, comerciant în Baia de Cris, 5 fl.; Marta Felea, soție de preot din Valea-Brad, o măsură țărănească; Minerva Mihuțiu, soție de preot din Căstău, o măsură țărănească; Lucrăția Pop, soție de inv. din Hărtăgani, o crătință pentru costum și un ștergar.

Dela d. Aurelia Albu, Păcliaș, 1 cursor de masă și 1 crătință.

Din Sighișoara dela dd.: Calipsa Șandru soție de asesor orfanal 1 servet p. tavă, brodat și un ținător de chibrite, brodat; Elena Șandru, 1 sachet brodat și 2 pase p. cămeși; Eufrosina Șandru, 1 mepă de scris brodată; 1 tabletă fil. brodată, 1 perină p. masă de toaletă; Ioan Șandru 1 etagier sculptat.

Dela d. Ana Slăvescu, preotă, Mohu 1 ștergar.

Dela d. Valeria Lupu, preotă, Roșia, 1 saculeț de lână, și 2 stufe (aur).

Din Boița a colectat d-na Ana Druhora dela dd.: Ana Bașu Bratilesco 50 cr.; Ana Druhora 1 fl. 50 cr.; Paraschiva Aleman Clôje 5 fl.; Ana Nic. Bratilesco 1 fl.; Maria I. Clôje 1 fl.; Elena R. Istrate 1 fl.; Elena Bădilă 50 cr.

Din Seliște dd: Maria I. Roșca, 1 ploscă; Paraschiva Banciu, 1 măsură.

Dela d-na Agapia Droc, soție de protopop din Mercurea, 1 compotieră.

Dela d. Iosef Jikeli, comerciant, Sibiu, 1 mașină p. înghețată și 1 service pentru liqueur.

Dela d. Victoria Crișan din Geomal, 1 covor de pat, ind. de casă.

Dela dl. Simion Albu, inv. Petrila, 2 linguri de lemn.

Din Petroșeni dela dd: Elena Stanca, 1 servet brodat; Elisabeta Stanca 1 purtător de jurnale; Ioana Stanca preotă, 1 ștergar.

Dela d. Letitia Pașca, preotă în Geaca, 1 față de masă.

Dela d. Rafilia Onițiu din Sebeș, 1 cursor de masă.

D. Valeria Roșescu a colectat din Cluș dela dd: Ana Roșescu protopopă, 1 costum pentru băieți; Valeria Roșescu, 1 tabletă cusută; apoi dela dd: Aurelia Metea din Lona-săsească, 1 ștergar; Mina Simonca tot de acolo 1 ștergar; Ana Costea din Jilău, 1 ștergar; Nastasia Epure din Lona-săsească, 1 față de masă.

Dela d. Ana Florea din Sibiu, portretul metropolitului A. b. de Șaguna și 1 tabletă brodată.

Dela d. Elena Băieșan preotă în Bucium-Izbita, 3 fl.

La Nr. 332/1897 protp.

[143] 1—3

CONCURS.

Pentru alegerea de învățător de finitiv la școala gr.-or. din parochia protopresbiterală Deva se escrie concurs cu termin de 30 zile de prima publicare oficiasă.

Pe lângă calificațiunea și îndatoririle normate, cu preferință se admit la concurs acei învățători practici, cari dovedesc pricepere și spor în învățarea cântului după note și conducerea unui cor de 4 voci.

Spre acest scop concurentul are a se înfățișa, dela prima publicare în 30 de zile, la parochia locului și ași dovedi în 4 de Duminecă ori sărbătore priceperea în învățarea și conducerea corului de 4 voci.

Emolumentele sunt:

a) 300 fl. lăfă învățătorescă la an, plătită regulat în rate lunare anticipate, b) cuincuenalele de 50 fl., c). 120 fl. honorar anual pentru învățarea notelor în școală, instruirea și conducerea corului la deosebite ocazii și ținerea stranei în biserică d). locuința la școală, e) lemnele trebuincioase, după datina satorită, f) venite laterale dela funcțiuni cantonale, concerte și alte ocazii.

Concurenții au a-și așterne rugărilor prin oficiul protopresbiteral la adresa comitetului parochial în Deva, în termin de 30 de zile dela prima publicare.

Din ședința comitetului parochial, ținută la 13/25 Iuliu 1897.

În absența prezidiului:

George Nicoră, George Gila,
pres. ad-hoc al com. par. notar ad-hoc.

Văduț.

Avram P. Păcurar,
protopresb. adm.

Nr. 82/897 prot.

[144] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Făgărașului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în 4iarul „Telegraful Român”.

1. Berivoi mici, cu salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.
2. Comana inferioară, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.
3. Cuculata, postul secundar cu salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

4. Dridif, cu salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

5. Galați, cu salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

6. Grid, postul primar și cel secundar cu salariu anual câte 300 fl., cuartir și lemne de foc.

7. Herseni, cu salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

8. Hurez, cu salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

9. Ludișor, cu salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

10. Luția, cu salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne de foc.

11. Mândra, postul secundar cu salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne de foc.

12. Păreu, postul primar și secundar cu salariu anual de câte 300 fl. v. a., cuartir și lemne de foc.

13. Perșani, cu salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne de foc.

14. Riușor, cu salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne de foc.

15. Rucăr, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

16. Sâmbăta inferioară, salariu 300 fl., cuartir și lemne de foc.

17. Sâmbăta sup. apus., salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

18. Sâmbăta sup.-res., cu salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

19. Șercăița, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

20. Voivodenii mici, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

Cereri concursuale, instruite conform normelor din vigore, sunt a se așterne în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Făgăraș, 26 Iuliu, 1897.

Oficiul protopresb. gr.-or. al Făgărașului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Iuliu Dan,
prot.

Nr. 435/897.

[145] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școlile noastre din comunele de mai jos se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Petrila, cu două posturi de învățători vacante, parochia de jos și parochia de sus, cu salariu de câte 300 fl., cuartir și lemne de foc.

2. Livezeni, cu salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Fizești-Federi, cu salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne pentru încălțit.

Reflecții au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigore până la terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, în Petroșeni.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hațegului în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Petroșeni, la 24 Iuliu 1897.

Avram Stanca,
adm. protop.

Nr. 353/899

[146] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățător secundar la școala elementară gr.-or. din comuna Helchiu, protopresbiteratul Brașovului, prin acesta se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în 4iarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post învățătoresc dau suma totală de 316 fl. 90 cr. v. a. anual, solvite parte din aloziul comunal, parte din reparație dela popor, din didactru și din venitele cantonale.

Doritorii de a ocupa acest post de învățător, sunt invitați a-și așterne petițiunile lor de concurs, instruite în sensul legilor din vigore, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având a se presenta în decursul duratei concursului în vre-o Duminecă sau sărbătore în biserică noastră din Helchiu, spre a-și arăta aptitudinra lor în cântările bisericesti.

Brașov, 28 Iuliu 1897.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Brașovului, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 874—897

[134] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci de la școlile confesionale gr.-or. române din comunele bisericesti mai jos însemnate din protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Agnita, cu salariu anual ed 300 fl., cuartir, lemne de foc și grădină.

2. Barghiș, salariu 300 fl., cuartir, și în loc de grădină, lemne necesari de foc.

3. Bendorf, 2 posturi, ambele cu câte 300 fl., cuartir natural și grădină.

4. Bruiu, salariu 300 fl., cuartir și grădină.

5. Cincul mare, cu salariu de 300 fl., cuartir, lemne și grădină.

6. Fofeldea, salariu 300 fl., cuartir și în locul grădinei lemne de foc.

7. Ghijasa inferioară 300 fl., cuartir și grădină acest învățătoriu va avé a conduce și cântările bisericesti în tôte Duminecele și sărbătorile nefiind cantor bisericesc altul.

8. Ighisdorful român, salariu 300 fl., cuartir și grădină, acest învățătoriu asemenea va fi datoriu a purta și oficiul cantoral.

9. Prostea, salariu 300 fl., cuartir, grădină și 2 stângini lemne de foc.

10. Somartin, salariu 300 fl., cuartir și în locul grădinei lemnele necesari de foc.

11. Verd, salariu anual 300 fl., cuartir și în locul grădinei lemnele necesari de foc.

Toți concurenții sunt îndatorați la ori care din posturile acestea ar concura a se presenta în vre-o Duminecă sau sărbătore în biserică respectivă spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, 6r petițiunile de concurs instruite conform legilor în vigore, se le așternă subscrisului oficiu în terminul susindicat.

Noerichiu, în 21 Iuliu 1897.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Agnita, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Nicolau Moldovan,
adm. protopresb.

Nr. 638/1897.

[125] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școlile din comunele de mai jos, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Cornățel, cu salariu anual de 300 fl., ce i-se va solvi în rate lunare anticipate, cuartir și lemne de încălțit.

2. Nucet, cu salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne de încălțit.

3. Slimnic, cu salariu anual de 300 fl. cuartir în edificiul școlii, 2 stângini de lemne pentru încălțit și venitul jumătate din grădina de pomărit.

Petițiunile concursuale instruite în sensul normelor din vigore se așternă la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sibiu, 23 Iuliu 1897.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului. În conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 231/897.

[121] 3—3

CONCURS.

Fiind vacante doue posturi învățătoresci la școala elementară gr.-or. din Sebeșul săsesc, pentru întregirea

lor prin acesta se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu posturile acestea sunt: a) pentru fie care salariu anual de 400 fl., în care este computat și relutul de cuartir și grădină. Salariul se solvesce în rate lunare anticipate din cassa bisericeii. b) Cuincuenalele legale.

Învățătorul, care va fi capabil a instrua copii în musica vocală, a conduce corul de copii și cel de plugari, va primi pentru acesta o remunerațiune anuală de 100 fl.

Învățătorii, cari vor fi aleși, sunt datori a ținé Dumineca și sărbătore strănă în biserică și a cânta cu copii la sf. liturgie. Cunoscătorii de musică vor fi preferiți.

Concurenții au a-și așterne cererile, instruite conform normelor din vigore, până la terminul prefipt subsemnatului oficiu protopresb., având totodată, ca înainte de alegere se se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătore în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Sebeș, 12 Iuniu 1897.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Sergiu Medean,
protopresb.

Publicațiune.

Pentru liferarea de:

1. Pâne de grâu curat;
2. Franzele (jimble) făcute din făină de grâu curat și lapte;
3. Făină de grâu curat Nr. 2 și 3;
4. Carne de vită;
5. Carne de vițel;
6. Carne de oie;
7. Carne de porc și
8. Unsore de porc,

tôte de prima calitate, în scopul alimentării alor 160—170 de elevi dela Seminariul teologic-pedagogic gr. ort. rom. „Andreian” din Sibiu, apoi

9. pentru provederea serviciului de servitori de casă, în anul scolar 1897/8, cu începere dela 1/13 Septembrie 1897, prin acesta se escrie concurs.

Doritorii de a reflecta la careva din aceste pozițiuni, se-și înainteze ofertele în scris, respective se se insinue la subscrisul până la 13/25 August 1897, de unde vor afla și condițiunile speciaie pentru încheierea contractelor.

Sibiu, 24 Iuliu (5 August) 1897.

Gavriil Hango,

[126] 3—3 presbiter, econom seminarial.

Țiglele lui Gavriil Ugrou.

În fabrica de cărămidă și de țiglă din Odorheul-săcesc (Székely-udvarhely, bethlenfalvi) a lui Gavriil Ugrou se pregătesc două feluri de țiglă: frământate cu mașina și aruncate.

1. **Șindile franceze de țiglă** (țiglă, brăzdată) în măsurile următoare: lățime 21 cm., lungime 40 cm., 15 bucăți acoper 1 m. □, într'un Waggon încap 4300—4500 bucăți. Prețul în Odorheul-săcesc: 1000 de bucăți în Waggon 24 fl.

Avantagii: Greutatea țiglei necesară spre acoperirea aceluiași teren de coperiș, e mai ușoară cu 30%, decât greutatea ori-cărei alte țigle. Făcându-se lățuirea la distanță de 32 cm., se recer lați numai pe jumătate atăția, câți la altfel de țigle. Coperișul formeză un întreg, sub care nu se scurge nici ploie, nici se suflă zăpadă; având dinlăuntru șese canale de aer, se opune schimbărilor iuți ale căldurei și frigului, erna ține coperișul cald, vera răcoros.

2. **Țigle de rând de coperiș**, frământate cu mașini, din lut de o calitate uniformă, a cărei măsuri sunt următoarele: lungimea 40 cm., lățimea 17.5 cm.; 34 bucăți acoper 1 m. □; lățuirea sub ea se pôte face la distanțe de 18 cm.; într'un Waggon încap 6300—6500 bucăți. Prețul în Waggon la stațiunea dela Odorheul-săcesc 1000 bucăți 13 fl.

[127] 2—3